

EDUSKUNNAN VASTAUS 38/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi ydinenergilain muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2007 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi ydinenergilain muuttamisesta (HE 117/2007 vp).

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 5/2008 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ydinenergilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 11 päivänä joulukuuta 1987 annetun ydinenergilain (990/1987) 56 §:n 1 momentti sekä 79 ja 81 §,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 3—6 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 3 §:n 1, 4, 7 ja 8 kohta, 6 a §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 6 b §:n 2 momentin johdantokappale, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentin 3 kohta, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentti, 19 §:n 1 ja 4 kohta, 20 §:n 1 momentin 1 kohta, 21 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 1 ja 7 kohta, 22 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentin 2 kohta, 28 §, 32 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 33 §:n otsikko, 38 §:n 3 momentti, 40 §:n 3 momentti, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 1 momentti, 48 §:n 2 momentti, 53 a §:n 2 momentti, 53 c §:n 3 momentti, 53 d §:n 2 momentti, 53 e §:n 1 momentti, 55 §:n 2 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 kohta, 56 §:n 3 momentti, 58 §, 59 §:n 2 momentti, 63 §:n 1 momentin 1, 2, 4, 5, 7 ja 8 kohta, 65 §:n 2 momentti, 67 §, 68 §:n 2 momentti, 68 a §:n 1 momentti, 73 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta, 74 §, 75 §:n 2—4 momentti, 76 ja 77 §, 78 §:n 1 momentti, 80 §:n 1 momentti ja 82 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 4—6 kohta, 8 §:n 2 momentti sekä 63 §:n 1 momentin 1, 5, 7 ja 8 kohta laissa 738/2000, 3 §:n 7 ja 8 kohta, 6 a §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 6 b §:n 2 momentin johdantokappale, 21 §:n 1 momentin 7 kohta, 68 a §:n 1 momentti ja 75 §:n 2 momentti laissa 1420/1994, 38 §:n 3 momentti, 53 a §:n 2 momentti, 53 c §:n 3 momentti, 53 d §:n 2 momentti, 53 e §:n 1 momentti sekä 75 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1131/2003, 40 §:n 3 momentti laissa 1078/1996, 68 §:n 2 momentti laissa 1271/1988 ja mainitussa laissa 738/2000, 73 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta laissa 415/2002, 74 § laissa 593/1995, 76 § osaksi mainitussa laissa 738/2000 sekä 78 §:n 1 momentti laissa 635/1999, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 738/2000, uusi 4 momentti, 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1420/1994, uusi 5 a, 5 b, 9 ja 10 kohta sekä uusi 2 momentti, 6 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 1 a kohta, lakiin uusi 2 a luku, 16 §:ään uusi 3 momentti, 33 §:ään uusi 2 momentti, 56 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä 60 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 870/1999, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

3) ydinaineiden hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, luovutukseen, käsittelyyn, käyttämiseen, varastointiin, kuljetukseen ja tuontiin;

4) ydinjätteiden hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, luovutukseen, käsittelyyn, käyttämiseen, varastointiin, kuljetukseen, vientiin ja tuontiin;

5) siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, seuraavien aineiden, laitteiden, laitteistojen tai tietoaineistojen hallussapitoon, valmistukseen, kokoamiseen, luovutukseen ja tuontiin silloin, kun niillä on merkitystä ydinaseiden leviämisen kannalta tai niihin kohdistuu Suomen tekemien ydinenergia-alan kansainvälisten sopimusten velvoitteita:

a) muut aineet kuin ydinaineet, jos ne ominaisuuksiensa vuoksi soveltuvat erityisesti käytettäväksi ydinenergian aikaansaamiseen;

b) laitteet ja laitteistot, jotka on tarkoitettu tai muutoin erityisesti soveltuvat käytettäväksi ydinlaitoksissa;

c) laitteet ja laitteistot, jotka on tarkoitettu tai muutoin erityisesti soveltuvat käytettäväksi ydinaineiden tai a alakohdassa tarkoitettujen aineiden valmistuksessa;

d) sellaiset laitteet, jotka ovat välttämättömiä a ja b alakohdassa tarkoitettujen laitteiden tai laitteistojen valmistamiseksi; sekä

e) sellainen ydinenergia-alan tietoaineisto, joka on saatettu kirjalliseen tai muuhun aineelliseen muotoon ja jota ei ole yleisesti saatavilla; sekä

6) uraania tai toriumia sisältävien malmien, jotka määritellään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, vientiin ja tuontiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tämän lain soveltamisesta:

1) muualla kuin Suomessa toteutettavan, tässä pykälässä tarkoitettua toimintaa koskevan yksityisoikeudellisen sopimuksen tekemiseen ja toteuttamiseen vieraan valtion, ulkomaalaisen tai ulkomaisen yhteisön kanssa, jos sopimuksella on merkitystä ydinaseiden leviämisen kannalta tai siihen kohdistuu Suomen tekemien ydinenergia-alan kansainvälisten sopimusten velvoitteita; sekä

2) Itävallan, Belgian, Tanskan, Suomen, Saksan, Kreikan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin, Espanjan, Ruotsin, Euroopan atomienergiayhteisön ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön välisen ydinaseiden leviämisen estämistä koskevan sopimuksen III artiklan 1 ja 4 kohdan täytäntöönpanosta tehtyyn sopimukseen liittyvän lisäpöytäkirjan (SopS 53/2004) 18 artiklan a kohdan mukaiseen ydinpolttoainekiertoon liittyvään tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tämän lain säännöksiä ei joiltakin osin sovelleta 1 momentin 1—4 ja 6 kohdassa tai 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan, joka on tämän lain tarkoituksen kannalta merkitykseltään vähäistä.

Ydinaineiden sekä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden, laitteiden, laitteistojen ja tietoaineiston viennistä säädetään kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vientiä koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1334/2000 sekä kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996). Jos ydinaine tai edellä tarkoitettu muu aine on samalla

tämän lain 3 §:ssä tarkoitettua ydinjätettä, sovelletaan sen vientiin tämän lain säännöksiä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ydinenergian käytöllä* 2 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua toimintaa;

4) *ydinjätehuollolla* kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen ydinjätteiden talteen ottamiseksi, säilyttämiseksi ja käsittelemiseksi sekä sijoittamiseksi pysyväksi tarkoitettulla tavalla (*loppusijoitus*), ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen liittyvät toimenpiteet mukaan luettuina;

5 a) *ydinvoimalaitoksella* sähkön tai lämmön tuotantoon tarkoitettua ydinreaktorilla varustettua ydinlaitosta tai samalle laitospaikalle sijoitettujen ydinvoimalaitosyksiköiden ja niiden yhteydessä toimivien muiden ydinlaitosten muodostamaa laitostekonaisuutta;

5 b) *käytöstä poistamisella* lopullisesti suljetun ydinlaitoksen purkamista niin, ettei laitospaikalla tarvita erityisiä toimenpiteitä puretusta ydinlaitoksesta peräisin olevien radioaktiivisten aineiden vuoksi;

7) *valmiusjärjestelyillä* varautumista ennakkoon onnettomuuksiin tai turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ydinlaitoksessa tai sen alueella taikka muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan;

8) *Euratom-sopimuksella* Roomassa 25 päivänä maaliskuuta 1957 tehtyä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, sellaisena kuin se sitoo Suomea Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen nojalla;

9) *viennillä* Suomesta tai Suomen alueen kautta tapahtuvaa vientiä toiseen valtioon; sekä

10) *tuonnilla* tuontia toisesta valtiosta Suomeen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mikä on 1 momentin 2 kohdassa

tarkoitettua ydinainetta ja 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua ydinjätettä sekä siitä, milloin ydinlaitoksen toiminta on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla laajamittaista.

6 a §

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuolto

Mitä edellä säädetään, ei koske valtioneuvoston asetuksella säädettävissä tapauksissa:

1) vähäisiä määriä ydinjätteitä, jotka toimitetaan tai on toimitettu ulkomaille tutkimustarkoituksessa;

1 a) ydinjätteitä, joissa radioaktiivisten aineiden määrä on vähäinen ja jotka toimitetaan toiseen maahan käsiteltäviksi tarkoituksenmukaisella tavalla; eikä

6 b §

Muulla kuin Suomessa syntyneitä ydinjätteitä koskevat määräykset

Mitä edellä säädetään, ei koske valtioneuvoston asetuksella säädettävissä tapauksissa:

2 a luku

Turvallisuutta koskevat vaatimukset

7 a §

Johtavat periaatteet

Ydinenergian käytön turvallisuus on pidettävä niin korkealla tasolla kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. Turvallisuuden edelleen kehittämiseksi on toteutettava toimenpiteet, joita käyttökokemukset ja turvallisuustutkimukset sekä tieteen ja tekniikan kehittyminen huomioon ottaen voidaan pitää perusteltuina.

7 b §

Syvyyssuuntainen turvallisuusperiaate

Ydinlaitoksen turvallisuus on varmistettava peräkkäisillä ja toisistaan riippumattomilla suojauksilla (*syvyysuuntainen turvallisuusperiaate*). Tämä periaate on ulotettava laitoksen toiminnalliseen ja rakenteelliseen turvallisuuteen.

7 c §

Säteilyaltistuksen enimmäisarvot

Ydinenergian käytöstä aiheutuvia radioaktiivisten aineiden päästöjä on rajoitettava säteilylain (592/1991) 2 §:n 2 kohdassa säädettyä periaatetta noudattaen. Ydinlaitoksesta tai muusta ydinenergian käytöstä väestön yksilölle aiheutuvan säteilyaltistuksen enimmäisarvot säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Raja-arvot ydinlaitoksen radioaktiivisten aineiden päästöille siten, ettei valtioneuvoston asetuksella säädettyjä säteilyaltistuksen enimmäisarvoja ylitetä, vahvistaa Säteilyturvakeskus. Radioaktiivisten aineiden päästöjen valvonta on järjestettävä siten, että tässä pykälässä tarkoitettujen raja-arvojen noudattaminen voidaan luotettavasti todeta.

7 d §

Varautuminen käyttöhäiriöihin ja onnettomuuksiin

Ydinlaitoksen suunnittelussa on varauduttava käyttöhäiriöiden ja onnettomuuksien mahdollisuuteen. Onnettomuuden todennäköisyyden on oltava sitä pienempi, mitä vakavampi onnettomuuden seurauksena saattaisi olla ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle.

Ensisijainen tavoite on onnettomuuksien estäminen. Onnettomuuksien hallintaa ja niiden seurausten lieventämistä varten on tehtävä tarpeelliset käytännön toimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säteilyaltistuksen enimmäisarvoista, joita käytetään turvallisuussuunnittelun perustana käyttöhäiriöiden ja onnettomuuksien varalta.

7 e §

Turvallisuuden todentaminen ja arviointi

Ydinlaitoksen turvallisuutta koskevien vaatimusten täytyminen on osoitettava luotettavasti.

Laitoksen turvallisuus on arvioitava kokonaisuutena säännöllisin väliajoin.

7 f §

Rakentaminen ja käyttö

Turvallisuuden on oltava etusijalla ydinlaitoksen rakentamisessa ja käytössä.

Tämän lain 5 luvussa tarkoitetun rakentamisluvan haltija vastaa siitä, että ydinlaitos rakennetaan turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

Tämän lain 5 luvussa tarkoitetun käyttöluvan haltija vastaa siitä, että ydinlaitosta käytetään turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

Ydinlaitoksen kuntoa ja käyttökokemuksia on seurattava ja arvioitava järjestelmällisesti.

7 g §

Käytöstä poistaminen

Ydinlaitoksen suunnittelussa on varauduttava laitoksen käytöstä poistamiseen. Käytöstä poistamista koskeva suunnitelma on pidettävä ajan tasalla siten kuin 28 §:ssä säädetään.

Kun ydinlaitoksen käyttö on lopetettu, laitos on poistettava käytöstä Säteilyturvakeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Laitoksen purkamista ja muita toimenpiteitä laitoksen käytöstä poistamiseksi ei saa perusteettomasti siirtää.

7 h §

Ydinaineet ja ydinjätteet

Ydinlaitoksella on oltava tilat, laitteistot ja muut järjestelyt, joilla voidaan huolehtia turvalisest i laitoksen tarvitsemien ydinaineiden ja käytössä syntyvien ydinjätteiden käsittelystä ja varastoinnista.

Ydinjätteistä on huolehdittava siten, ettei loppusijoituksen jälkeen aiheudu sellaista säteilyaltistusta, joka ylittäisi loppusijoituksen toteutusajankohtana hyväksyttävänä pidetyn tason.

Ydinjätteiden sijoitus pysyväksi tarkoitettulla tavalla on suunniteltava turvallisuuden kannalta edullisesti ja siten, ettei pitkäaikaisturvallisuuden varmistaminen edellytä loppusijoituspaikan valvontaa.

Ydinjätehuoltoa koskevat suunnitelmat on pidettävä ajan tasalla siten kuin 28 §:ssä säädetään.

7 i §

Henkilöstö

Ydinenergian käyttöön oikeuttavan luvan haltijalla (*luvanhaltija*) on oltava riittävä ja tehtäviinsä soveltuva, ammattitaitoinen henkilöstö.

Ydinlaitoksen ohjaajana laitoksen valvomosa saa toimia vain Säteilyturvakeskuksen tehtävään hyväksymä henkilö.

Luvanhaltijan on nimettävä henkilöt, joiden vastuulla on huolehtia ydinlaitoksen valmiusjärjestelyistä, turvajärjestelyistä ja ydinmateriaalivalvonnasta. Näihin tehtäviin voidaan nimetä vain Säteilyturvakeskuksen kuhunkin tehtävään erikseen hyväksymä henkilö.

Luvanhaltijan on huolehdittava siitä, että edellä tarkoitettut henkilöt ovat tässä tehtävässään sellaisessa asemassa, että heillä on riittävä toimivalta ja tosiasiallinen mahdollisuus kantaa heille osoitettu vastuu.

7 j §

Johtamisjärjestelmä

Ydinlaitoksen johtamisjärjestelmässä on erityisesti otettava huomioon johdon ja henkilöstön turvallisuuteen liittyvien käsitysten ja asenteiden vaikutus turvallisuuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä järjestelmälliset toimintatavat ja niiden säännöllinen arvioiminen ja kehittäminen.

7 k §

Vastuullinen johtaja

Luvanhaltijan on nimettävä vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö:

1) ydinlaitoksen rakentamiselle;
2) ydinlaitoksen käytölle;
3) kaivos- ja rikastustoiminnalle, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen; sekä

4) ydinaineiden ja ydinjätteiden hallussapidolle, valmistukselle, tuottamiselle, käsittelylle, käyttämiselle, varastoinnille ja kuljetukselle, jos näille toiminnoille on haettava erillinen lupa.

Vastuulliseksi johtajaksi voidaan nimetä henkilö, joka on antanut tehtävään suostumuksensa ja jonka Säteilyturvakeskus on siihen hyväksynyt. Vastuullinen johtaja tulee esittää hyväksyttäväksi 5 luvussa tarkoitettua lupaa haettaessa.

Vastuullisen johtajan tehtävänä on huolehtia siitä, että ydinenergian käytön turvallisuutta, turva- ja valmiusjärjestelyjä ja ydinmateriaalien valvontaa koskevia säännöksiä, lupaehtoja ja Säteilyturvakeskuksen määräyksiä noudatetaan.

Luvanhaltijan on huolehdittava siitä, että vastuullinen johtaja on tässä tehtävässään sellaisessa asemassa, että hänellä on riittävä toimivalta ja tosiasiallinen mahdollisuus kantaa hänelle kuuluva vastuu.

Säteilyturvakeskus voi peruuttaa vastuullisen johtajan hyväksymisen, jos tämä laiminlyö 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviään, eikä luvanhaltija tee esitystä vastuullisen johtajan vaihtamiseksi. Ennen lopullisen päätöksen tekemistä Säteilyturvakeskuksen tulee kuulla sekä vastuullista johtajaa että luvanhaltijaa.

Vastuullista johtajaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös tämän varahenkilöön.

7 l §

Turvajärjestelyt

Ydinenergian käytön turvajärjestelyjen tulee perustua ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhakuviin ja suojaustarpeiden analyysiin.

Ydinlaitoksella on oltava turvajärjestelyjen suunnitteluun ja toimeenpanoon koulutettuja turvahenkilöitä (*turvaorganisaatio*). Ydinmateriaalin ja ydinjätteen kuljetuksen ja varastoinnin turvaamiseksi on oltava turvahenkilöitä.

Turvaorganisaation ja turvahenkilöiden tehtävät ja koulutusvaatimukset on määriteltävä ja heillä on oltava käytössään tehtävien mukaiset valvontavälineet, viestintävälineet, suojavälineet ja voimankäyttövälineet.

Voimankäyttövälineet tulee suhteuttaa uhkakuviin ja suojaustarpeisiin siten, että ne sopivat tarkoitukseensa.

Ydinlaitoksen säännönmukaiseen turvavalvontaan kuuluvista toimenpiteistä tulee asianmukaisesti tiedottaa ydinlaitoksella työskenteleville ja sen alueella muuten asioiville.

7 m §

Turvavalvonta

Turvaorganisaatioon kuuluva saa suorittaa ydinlaitoksella työskentelevän tai sen alueella muuten asioivan henkilön turvatarkastuksen, jossa metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen tarkastetaan, ettei henkilöllä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle tai jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Tavarat tai henkilö saadaan tarpeen vaatiessa tarkastaa myös muulla sopivalla tavalla. Tarkastuksen yhteydessä henkilöltä pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava henkilölle hänen poistuesaan alueelta.

Ydinlaitoksen turvaamisen varmistamiseksi on ydinlaitoksella työskentelevä tai siellä asioiva henkilö velvollinen turvaorganisaatioon kuuluvan pyynnöstä suorittamaan alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi tehtävän kokeen. Koe tehdään siten kuin pakkokeinolain (450/1987) 6 luvun 3 §:ssä säädetään. Työntekijän velvollisuudesta esittää huumausainetestiä koskeva todistus säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2004).

Henkilö, joka kieltäytyy 1 momentin mukaisesta tarkastuksesta, 2 momentin mukaisesta alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi tehtävästä kokeesta tai on päihdyttävien aineiden vaikutuksen alainen, voidaan poistaa ydinlaitoksen alueelta.

7 n §

Varautuminen lainvastaisen toiminnan torjumiseen

Turvaorganisaation varautumisesta lainvastaisen toiminnan torjumiseen määrätään tarkemmin ydinlaitoksen turvaohjesäännössä, jonka vahvistaa Säteilyturvakeskus sisäasiainministeriötä ja 56 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvottelukuntaa kuultuaan.

Turvaohjesäännössä on määrättävä ainakin:

1) miten turvaorganisaatiota johdetaan ja miten sen toiminta on järjestetty;

2) minkälainen varustus ja minkälaisia voimankäyttövälineitä turvaorganisaatiolla on; sekä

3) milloin hälytetään poliisi ja miten vastuu siirretään turvaorganisaatiolta poliisiviranomaiselle poliisin saavuttua paikalle.

Turvahenkilöltä edellytettävän koulutuksen perusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Turvaohjesäännössä määrätään erikoiskoulutuksesta ottaen erityisesti huomioon varustuksen ja voimankäyttövälineiden käytössä vaadittava taitotaso ja sen osoittaminen.

7 o §

Voimakeinojen käyttö

Turvahenkilöllä on 7 l ja 7 m §:ssä tarkoitetussa turvaamistehtävässään oikeus välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon ehkäisemiseksi, henkilön pääsyn estämiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, pakenemisen estämiseksi, kiinniottamiseksi, kiinniottetun tarkastamiseksi, esineen tai aineen poisottamiseksi sekä esteen poistamiseksi käyttäen sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Tämän lain nojalla tapahtuva voimakeinojen käyttö on rajoitettava ydinlaitoksel-

la alueelle, jolle kulku on rajoitettu ja valvottu sekä ydinmateriaalin ja ydinjätteen kuljetus- ja varastointitoimintoja turvattaessa uhkiin, jotka kohdistuvat välittömästi näihin toimintoihin. Kiinni otettu henkilö ja häneltä mahdollisesti pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille.

Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon suojaustarpeen tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Turvahenkilöiden tulee olla koulutettuja voimakeinojen käyttämisen oikeutuksen perusteisiin ja niiden noudattamiseen käytännön tilanteissa.

Poliisilain (493/1995) 27 §:ssä säädetään poliisimiestä tilapäisesti avustavan henkilön oikeudesta voimakeinojen käyttöön.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

7 p §

Valmiusjärjestelyt

Ydinenergian käytön valmiusjärjestelyjen suunnittelun tulee perustua häiriö- ja onnettomuustilanteita koskeviin analyysihin sekä niiden perusteella arvioituihin seurauksiin.

Ydinlaitoksen valmiusjärjestelyjen suunnittelussa on varauduttava siihen, että laitokselta voi päästä ulos merkittävä määrä radioaktiivisia aineita.

Ydinlaitoksella on oltava valmiusjärjestelyjen suunnitteluun ja valmiustilanteisiin koulutettuja henkilöitä (*valmiusorganisaatio*), joiden tehtävät on määriteltävä ja joilla on oltava tehtävien mukaiset tilat, varusteet ja viestintäjärjestelmät.

Valmiusjärjestelyt on sovitettava yhteen viranomaisten laatimien pelastus- ja valmiussuunnitelmien kanssa ottaen huomioon, mitä pelastuslain (468/2003) 9 §:n 2 momentissa säädetään.

7 q §

Yleiset turvallisuusmääräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tämän luvun säännöksiä tarkentavat yleiset turvallisuusmääräykset seuraavista asioista:

- 1) ydinvoimalaitoksen turvallisuus;
- 2) ydinenergian käytön turvajärjestelyt;
- 3) ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyt; sekä
- 4) ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuus.

Ydinvoimalaitoksen turvallisuutta ja valmiusjärjestelyjä koskevat turvallisuusmääräykset voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarvittavilta osin koskemaan myös muita ydinreaktorilla varustettuja ydinlaitoksia.

Turvajärjestelyjen osalta on määrättävä erityisesti siitä, milloin johtamisvastuu ydinenergian käyttöön kohdistuvan lainvastaisen toiminnan torjuntatilanteessa siirtyy luvanhaltijalta asianomaiselle poliisiviranomaiselle. Valmiusjärjestelyjen osalta on määrättävä erityisesti siitä, milloin johtamisvastuu onnettomuustilanteen vaatimista pelastustoimenpiteistä ydinlaitoksen alueella siirtyy asianomaiselle pelastusviranomaiselle.

Säteilyturvakeskuksen tulee tehdä ehdotus 1 momentissa tarkoitetuiksi yleisiksi turvallisuusmääräyksiksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä tahoja Säteilyturvakeskuksen on kuultava ennen ehdotuksen tekemistä.

7 r §

Yksityiskohtaiset turvallisuusvaatimukset

Säteilyturvakeskuksen tehtävänä on asettaa tämän lain mukaisen turvallisuustason toteuttamista koskevat yksityiskohtaiset turvallisuusvaatimukset.

Säteilyturvakeskuksen tulee järjestää asettamansa turvallisuusvaatimukset ydinenergian käytön turvallisuuden osa-alueiden mukaan ja julkaista ne Säteilyturvakeskuksen määräyskoelmassa.

Säteilyturvakeskuksen turvallisuusvaatimukset velvoittavat luvanhaltijaa, kuitenkin niin, että luvanhaltijalla on oikeus esittää muunkinlainen kuin vaatimuksissa edellytetty menettelytapa tai ratkaisu. Jos luvanhaltija vakuuttavasti osoittaa, että esitetty menettelytapa tai ratkaisu toteuttaa tämän lain mukaisen turvallisuustason, Säteilyturvakeskus voi sen hyväksyä.

8 §

Velvollisuus hakea lupa

Lupaa ei kuitenkaan tarvita 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Luvan hakemisen sijasta toiminnanharjoittajan on vuosittain tehtävä Säteilyturvakeskukselle valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävä ilmoitus.

11 §

Periaatepäätös

Yleiseltä merkitykseltään huomattavia ovat 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetuista ydinlaitoksista:

3) sellaiset muuhun kuin ydinenergian aikaansaamiseen käytettävät laitokset, jotka niissä kerrallaan olevan ydinaineen tai ydinjätteen määrän tai säteilyvaarallisuuden vuoksi ovat, siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, 1 kohdassa tarkoitettuun laitokseen rinnastettavissa.

15 §

Ilmoitus eduskunnalle ja eduskunnan päätös

Ennen kuin eduskunta on tehnyt asiassa päätöksensä, hakija ei saa ryhtyä sellaisiin valtio-

neuvoston asetuksella säädettäviin toimenpiteisiin, jotka taloudellisen merkityksensä vuoksi saattavat vaikeuttaa eduskunnan ja valtioneuvoston mahdollisuuksia ratkaista asia vapaan harkintansa mukaan.

16 §

Lupaviranomaiset

Luvan 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan myöntää hakemuksesta työ- ja elinkeinoministeriö. Luvan 2 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan myöntää hakemuksesta Säteilyturvakeskus.

Tässä luvussa tarkoitettujen lupien hakemisesta, lupamenettelyistä sekä lupapäätöksen jälkeen mahdollisesti tarvittavista ilmoituksista ja muista toimenpiteistä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Luvansaaaja

Muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle yhteisölle tai viranomaiselle voidaan erityisistä syistä myöntää lupa:

2) ydinjätteen tai uraania tai toriumia sisältävien malmien kauttakuljetukseen liittyvään tuontiin ja vientiin; sekä

Lupa ydinaineen tai ydinjätteen hallussapitoon, käyttämiseen, kuljetukseen tai tuontiin sekä ydinjätteen vientiin voidaan valvontatehtävään liittyvässä asiassa myöntää myös sellaiselle kansainväliselle järjestölle tai ulkomaan viranomaiselle, jonka tehtävänä on huolehtia Suomea velvoittavassa ydinenergia-alan kansainvälisessä sopimuksessa edellytetystä valvonnasta.

19 §

Muun ydinlaitoksen rakentaminen

Lupa muun kuin 18 §:ssä tarkoitetun ydinlaitoksen rakentamiseen voidaan myöntää, jos:

1) ydinlaitosta koskevat suunnitelmat täyttävät tämän lain mukaiset turvallisuutta koskevat vaatimukset ja työntekijöiden ja väestön turvallisuus on asianmukaisesti otettu huomioon toiminnan suunnittelussa;

4) ydinlaitoksen rakentamista varten on varattu alue maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa asemakaavassa ja haki-jalla on laitoksen toiminnan edellyttämä alueen hallinta;

20 §

Ydinlaitoksen käyttäminen

Lupa ydinlaitoksen käyttämiseen voidaan myöntää sitten kun lupa sen rakentamiseen on myönnetty ja jos:

1) ydinlaitos ja sen käyttäminen täyttävät tämän lain mukaiset turvallisuutta koskevat vaatimukset ja työntekijöiden ja väestön turvallisuus sekä ympäristönsuojelu on otettu asianmukaisesti huomioon;

21 §

Muu ydinenergian käyttö

Lupa 2 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa ja 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan voidaan myöntää, milloin toiminta sitä edellyttää jos:

1) ydinenergian käyttö täyttää tämän lain mukaiset turvallisuutta koskevat vaatimukset ja työntekijöiden ja väestön turvallisuus sekä ympäristönsuojelu on otettu asianmukaisesti huomioon;

7) niiden vieraiden valtioiden suostumukset, joita radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpol-

toaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta annetussa neuvoston direktiivissä (2006/117/Euratom) edellytetään, on saatu ja direktiivin määräyksiä voidaan muutenkin noudattaa; ja

ydinenergian käyttö muutoinkin täyttää 5—7 §:ssä säädetty periaatteet eikä ole ristiriidassa Euratom-sopimuksen velvoitteiden kanssa.

22 §

Kulkuvälineessä oleva ydinlaitos

Milloin edellä tarkoitettua ydinlaitosta käytetään Suomen alueella vain tilapäisesti, on luvan myöntävä viranomainen työ- ja elinkeinoministeriö ja tätä lakia sovelletaan muutoinkin niin kuin toimintaan, jota tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa ja 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa.

23 §

Lupahakemuksen käsitteleminen

Lupahakemuksesta on pyydetty Säteilyturvakeskuksen ja ympäristöministeriön lausunto, jollei se ole toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta. Jos hakemus koskee 2 §:ssä tarkoitettua vientiä, 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua sopimuksen tekemistä tai 22 §:ssä tarkoitettua ydinlaitoksen käyttämistä tilapäisesti Suomen alueella, on hakemuksesta lisäksi pyydetty ulkoasiainministeriön lausunto, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

25 §

Lupaehdot ja niiden muuttaminen

Lupa on sisällytettävä ne lupaehdot, jotka ovat tarpeen tämän lain 2 luvussa tarkoitettujen yleisten periaatteiden ja tämän lain mukaisten turvallisuusvaatimusten toteuttamiseksi.

26 §

Luvan peruuttaminen

Luvan myöntäneen viranomaisen on peruutettava lupa kokonaan tai joltakin osin, jos ydinenergian käytölle tässä laissa säädettyjen yleisten periaatteiden toteuttaminen olennaisella tavalla vaarantuu esimerkiksi sen seurauksena, että:

2) luvanhaltija laiminlyö tämän lain 7 luvussa tarkoitetun varautumisvelvollisuuden tai rikoo ydinvastuulakia (484/1972) sen 41 §:ssä tarkoitetulla tavalla; tai

28 §

Huolehtimisvelvollisuuden toteuttamisesta päättäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö tai Säteilyturvakeskus, milloin se on myöntänyt luvan ydinjätteitä aiheuttavaan toimintaan, päättää kuultuaan tarvittaessa ympäristöministeriötä periaatteista, joihin nojautuen 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu huolehtimisvelvollisuus on toteutettava. Tässä tarkoituksessa jätehuoltovelvollisen tulee esittää luvan myöntäjän arvioitavaksi suunnitelma ydinjätehuollon toteuttamisesta.

Suunnitelma ydinjätehuollon toteuttamisesta on esitettävä luvanvaraisen toiminnan kestäessä säännöllisesti kolmen vuoden välein, ellei lupaehtoisissa muuta määrätä. Suunnitelman on sisällettävä myös yleispiirteinen suunnitelma seuraaville kuudelle vuodelle. Ellei lupaehtoisissa muuta määrätä, on luvanvaraisen toiminnan kestäessä lisäksi esitettävä säännöllisesti kuuden vuoden välein suunnitelma ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi.

Suunnitelmiin sisällytettävistä selvityksistä ja asiakirjojen toimittamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Huolehtimisvelvollisuuden lakkaaminen

Työ- ja elinkeinoministeriön tai Säteilyturvakeskuksen, milloin se on myöntänyt luvan ydinjätteitä aiheuttavaan toimintaan, on määrättävä huolehtimisvelvollisuus päättyneeksi, kun:

3) ydinjätteiden loppusijoitus ja ydinlaitoksen käytöstä poistaminen on suoritettu 33 §:n mukaisesti ja jätehuoltovelvollinen on suorittanut valtiolle kertakaikkisen maksun näiden ydinjätteiden vastaisesta tarkkailusta ja valvonnasta.

33 §

Loppusijoitus ja käytöstä poistaminen

Ydinlaitos on poistettu käytöstä, kun Säteilyturvakeskus on todennut, että laitosalueen rakennuksissa ja maaperässä jäljellä olevien radioaktiivisten aineiden määrä on tämän lain nojalla asetettujen vaatimusten mukainen.

38 §

Valtion ydinjätehuoltorahasto

Rahastossa on johtokunta, jonka nimittää valtioneuvosto kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Rahaston tehtävistä ja hallinnosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Rahastotavoitteen määrä

Jos jonkin kalenterivuoden lopun vastuumäärä poikkeaa merkittävästi 44 §:n 1 momentin mukaisesti vahvistetusta edellisen kalenterivuoden lopun vastuumäärästä, osa tästä vastuumäärän muutoksesta voidaan jättää huomioon ottamatta vahvistettaessa rahastotavoitetta kyseistä kalenterivuotta seuraaville kahdelle vuodelle.

43 §

Vastuumäärän ja rahastotavoitteen vahvistaminen

— — — — —
 Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa kalenterivuoden lopussa kunkin jätehuoltovelvollisen kuluvan kalenterivuoden vastuumäärän sekä tekee päätöksen vastuumäärästä sitä seuraaville kahdelle vuodelle. Samalla ministeriö vahvistaa rahastotavoitteen seuraaville kolmelle vuodelle. Ministeriö voi poiketa edellä tarkoitetusta aikataulusta, jos siihen on perusteltu syy.
 — — — — —

44 §

Vakuusjärjestelyt

Jätehuoltovelvollisen on luovutettava valtiolle 45 §:ssä säädetyt ehdot täyttäviä vakuuksia ennen jätettä tuottavan toiminnan aloittamista ja muutoin aina kesäkuun loppuun mennessä siten, että valtiolla tuolloin olevien vakuuksien yhteismäärä vastaa kalenterivuoden lopun vastuumäärän ja rahastotavoitteen erotusta.
 — — — — —

48 §

Valtion saatavan kattaminen ja kateisuus

— — — — —
 Siltä osin kuin jätehuoltovelvollinen ei ole määräajassa suorittanut rahastolle 1 momentissa tarkoitettua jäljelle jäävää saatavaa, on jätehuoltovelvollisen 44 §:n nojalla valtiolle luovuttamista vakuuksista muutettava vastaava määrä rahaksi ja varat lisättävä kateosuuteen. Jos sellaisen vakuuden antanut 45 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu vakuutusyhtiö tai pankki sitä vaatii, on rahaston sille lainattava vakuudesta saadut varat määräajaksi 52 §:n 4 momentissa tarkoitettulla korolla sen rahastolle antamaa velkakirjaa vastaan ja muutoin rahaston määräämillä ehdoilla, jos työ- ja elinkeinoministeriö katsoo sellaisen sitoumuksen turvaavan varojen käyttöön saamisen.

53 a §

Ydinlaitoksen haltijalta kerättävä maksu

— — — — —
 Edellä 1 momentissa säädetty velvollisuus täytetään maksamalla Valtion ydinjätehuoltorahastoon vuosittain maksu, jonka suuruus on 240 euroa kultakin luvassa ilmoitetulta nimellislämpötehon megawatilta tai periaatepäätöksessä ilmoitetulta suurimman lämpötehon megawatilta tai, jos periaatepäätöksen nojalla on haettu rakentamislupaa, lupahakemuksessa ilmoitetulta nimellislämpötehon megawatilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tämä euromäärä säätää pienemmäksi.
 — — — — —

53 c §

Erillisvarallisuudet

— — — — —
 Tutkimustoiminnan rahoittamiseen jaettavissa on kumpikin erillisvarallisuus, siltä osin kuin sitä ei ole sidottu 53 d §:n 1 momentin tarkoittamiin tutkimushankkeiden rahoittamispäätöksiin ja kuin siihen ei sisälly rahastolle syntyneitä saatavia. Jos rahoittamispäätöksiin sidottuja varoja jää käyttämättä hankkeiden kustannusten muuttumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi, kyseiset varat voidaan käyttää tutkimustoiminnan rahoittamiseen seuraavana vuonna.

53 d §

Tutkimushankkeiden rahoittaminen

— — — — —
 Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tutkimushankkeiden on oltava tieteellisesti korkeatasoisia ja niiden tulosten on oltava julkaistavissa. Rahoitettavien hankkeiden piiriin eivät kuulu tutkimukset, jotka välittömästi liittyvät tässä laissa tarkoitettuun ydinennergian käytön valvontaan, lupakäsittelyyn tai lupahakemusaineiston valmisteluun.

53 e §

*Tutkimusrahoituksen hakeminen, myöntäminen
ja takaisinperintä*

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee rahastolle esityksen edellä 53 d §:n 1 momentissa tarkoitettujen varojen jakamisesta hankkeiden rahoittamiseen. Ministeriön on ennen esityksen tekemistä pyydettävä siitä Säteilyturvakeskuksen lausunto.

55 §

Valvontaviranomainen

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseksi Säteilyturvakeskuksen tulee erityisesti:

3) tehdä ehdotukset 7 q §:ssä tarkoitetuiksi yleisiksi turvallisuusmääräyksiksi sekä asettaa 7 r §:ssä tarkoitettut yksityiskohtaiset turvallisuusvaatimukset;

4) antaa tarvittaessa yksityiskohtaisia määräyksiä ja valvoa niiden noudattamista;

56 §

Neuvottelukunnat

Ydinenergian käytön turvajärjestelyjä koskevien asioiden käsittelyä varten toimii Säteilyturvakeskuksen yhteydessä valtioneuvoston asettama neuvottelukunta.

Tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitetuista neuvottelukunnista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

58 §

Rakentaminen ja maankäytön suunnittelu

Ydinlaitoksen sijoituspaikaksi tarkoitettun alueen maankäytön suunnittelusta on voimassa,

mitä siitä on muualla laissa säädetty. Ennen ydinlaitoksen sijoituspaikaksi tarkoitettun alueen asemakaavan laatimista ja ennen sellaisen kaavan hyväksymistä, jossa alue on varattu ydinlaitoksen rakentamista varten, on asiasta hankittava Säteilyturvakeskuksen lausunto.

Ydinlaitoksen rakentamisesta on voimassa, mitä siitä on muualla laissa säädetty. Edellä sanotun estämättä Säteilyturvakeskuksella on oikeus 55 §:n 1 momentissa tarkoitettun valvonta-tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa, tarvittaessa muita viranomaisia kuultuaan, antaa sellaisia rakentamista koskevia tarkempia määräyksiä, jotka johtuvat 6 ja 7 §:ssä tarkoitettujen yleisten periaatteiden sekä ydinaseiden leviämisen estämistä koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusvelvoitteiden asettamista erityisvaatimuksista.

59 §

Työturvallisuus

Milloin työturvallisuuden varmistaminen edellyttää ydinenergian käytön turvallisuuden erityisvaatimusten huomioon ottamista, kuuluu tästä aiheutuvien määräysten antaminen ja niiden noudattamisen valvonta Säteilyturvakeskukselle.

60 a §

Painelaitteiden valvonta

Säteilyturvakeskus määrittelee turvallisuuden kannalta vähemmän merkittävät ydintekniset painelaitteet, joiden valmistajaa ja testauslaitosta ei ole tarpeen hyväksyä tehtäviinsä 1 momentissa säädetyllä tavalla. Näiden painelaitteiden osalta Säteilyturvakeskuksen on asetettava valmistajan ja testauslaitoksen pätevyyttä koskevat vaatimukset, joiden täyttyminen luvanhaltijan on voitava osoittaa.

63 §

Valvontaoikeudet

Säteilyturvakeskuksella on tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä sekä Suomea velvoittavissa ydinenergia-alan kansainvälisissä sopimuksissa edellytettyä valvontaa varten oikeus:

1) tarkastaa ja tarkkailla 2 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa ja tässä tarkoituksessa päästä sinne, missä sellaista toimintaa harjoitetaan, samoin kuin suorittaa siellä valvonnan edellyttämia mittauksia, ottaa ja saada näytteitä sekä asentaa valvonnan edellyttämia laitteita;

2) velvoittaa luvan hakija järjestämään Säteilyturvakeskukselle tarkastusten ja mittausten tekemiseksi ja näytteiden ottamiseksi pääsy paikalle, jossa hakemuksen mukaan tultaisiin harjoittamaan 2 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettua toimintaa;

4) saada tarvitsemansa tiedot sekä tarkastettavakseen ydinaineen, ydinjätteen, ydinlaitoksen sekä sen rakenteiden ja laitteiden samoin kuin 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettun aineen, laitteen ja laitteiston valmistukseen, laadunvalvontaan tai käsittelyyn liittyvät suunnitelmat ja sopimukset sekä niiden perusteet;

5) velvoittaa se, joka harjoittaa 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua toimintaa, antamaan vahvistettujen kaavojen mukaiset raportit samoin kuin muut tarvittavat tiedot ja ilmoitukset ja pitämään vahvistettujen kaavojen mukaista materiaalikirjanpitoa ja käyttökirjanpitoa sekä tarkastaa nämä kirjanpidot;

7) päästä ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellista valvontaa varten sinne, missä on harjoitettu sellaista 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua toimintaa, jossa on käytetty ydinaineita tai malmeja, samoin kuin suorittaa siellä valvonnan edellyttämia mittauksia, ottaa ja saada näytteitä sekä asentaa valvonnan edellyttämia laitteita;

8) ottaa ympäristönäytteitä ja käyttää säteilyn havaitsemiseen ja mittaamiseen tarkoitettuja laitteita ydinaseiden leviämisen estämiseksi tar-

peellista valvontaa varten, jotta voidaan varmistua siitä, että 2 §:n 1 tai 2 momentin mukaista toimintaa ei harjoiteta luvattomasti ja että annetut tiedot pitävät paikkansa.

65 §

Puutteellisuuksien ja epäkohtien poistaminen

Mitä edellä on säädetty, on sovellettava myös, milloin puutteellisuus tai epäkohta on seurannut muiden tässä laissa säädettyjen tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten tai lupaehdojen noudattamatta jättämisestä. Toimivaltai-
sesta viranomaisesta tässä tarkoitetuissa tapauksissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

67 §

Toiminnan keskeyttäminen tai rajoittaminen

Säteilyturvakeskus voi luvanhaltijaa kuulutuaan keskeyttää toiminnan tai rajoittaa sitä, jos 64 tai 65 §:ssä tarkoitettua puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu tai jos muutoin on perusteltua syytä epäillä toiminnasta aiheutuvan välitöntä vaaraa. Toiminta voidaan keskeyttää tai sitä rajoittaa siihen saakka, kunnes määräyksen antamiseen johtanut syy on lakannut olemasta. Sama oikeus Säteilyturvakeskuksella on, jos tämän lain mukaista valvontaa ei ole mahdollista muutoin toteuttaa tai jos luvanhaltija jättää noudattamatta Säteilyturvakeskuksen antamia, tässä laissa säädettyyn tai tämän lain nojalla annettuihin säännöksiin perustuvia määräyksiä tai jos luvanhaltija ei ole täyttänyt ydinvastuulain mukaisia velvollisuuksiaan.

68 §

Virka-apu ja takavarikko

Asianomaisella poliisiviranomaisella on valta työ- ja elinkeinoministeriön tai Säteilyturvakeskuksen pyynnöstä toimittaa kotietsintä tai

henkilöntarkastus tässä laissa tarkoitetun, vastoin tämän lain säännöksiä

1) rakennetun tai käytetyn, kulkuvälineessä olevan 22 §:ssä tarkoitetun ydinlaitoksen,

2) tuotetun, maahantuodun tai maasta vietäväksi yritetyn uraania tai toriumia sisältävän malmin,

3) valmistetun, hallussapidetyn, tuotetun, luovutetun, käsitellyn, käytetyn, varastoidun, maahantuodun tai maasta vietäväksi yritetyn ydinaineen tai ydinjätteen, sekä

4) hallussapidetyn, valmistetun, kootun, luovutetun, maahantuodun tai maasta vietäväksi yritetyn aineen, laitteen, laitteiston tai ydinenergia-alan tietoaineiston

löytämiseksi sekä valta määrätä sellainen ydinlaitos taikka kulkuväline, jossa se on, samoin kuin edellä tarkoitettu malmi, ydinaine, ydinjäte, aine, laite, laitteisto tai tietoaineisto pantavaksi takavarikkoon. Takavarikko on voimassa, kunnes 73 §:n nojalla vireille pantu takavarikoidun omaisuuden menettämistä koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai tuomioistuimien taikka asianomainen poliisiviranomainen virka-apua pyytäneen viranomaisen esityksestä toisin määrää.

68 a §

Virka-apu Euratom-sopimuksen noudattamiseksi

Jos luvanhaltijan hallussa olevia uraania tai toriumia sisältäviä malmeja tai ydinaineita on otettava Euratom-sopimuksen nojalla luvanhaltijan hallinnasta taikka jos sanotun sopimuksen VII luvun nojalla määrättyjä luvanhaltijaan kohdistuvia seuraamuksia on pantava täytäntöön eikä luvanhaltija ole noudattanut täytäntöönpanosta annettua määräystä, tulee poliisiviranomaisten Suomen toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tarvittaessa antaa virka-apua edellä tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamiseksi. Tarvittaessa on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava kotietsintä tai henkilön-

tarkastus edellä tarkoitettujen aineiden löytämiseksi ja otettava ne viranomaisen huostaan.

73 §

Menettämisseuraamus

Rikoslain 44 luvun 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ydinenergian luvaton käyttöä koskevan rikoksen johdosta on tuomittava valtiolle menetetyksi vastoin ydinenergialakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä:

2) toimintansa aloittanut kaivos tai rikastuslaitos ja sellaisessa kaivoksessa tai laitoksessa tuotettu uraania tai toriumia sisältävä malmi;

3) valmistettu, hallussapidetty, tuotettu, luovutettu, käsitelty, käytetty, varastoitu tai kuljetettu tahki maahan tuotu taikka maasta viety ydinaine tai ydinjäte sekä maahan tuotu taikka maasta viety uraania tai toriumia sisältävä malmi; sekä

74 §

Syytteenpano

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 69 §:ssä mainituista rikoksista ennen kuin hän on hankkinut asiasta Säteilyturvakeskuksen lausunnon. Jos rikoslain 44 luvun 10 §:ssä tarkoitettu rikos on tehty sellaisen toiminnan yhteydessä, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön valvonnan piiriin, lausunto on pyydettävä työ- ja elinkeinoministeriöltä.

75 §

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Muutosta valtioneuvoston, työ- ja elinkeinoministeriön tai Säteilyturvakeskuksen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa

(586/1996) säädetään, jollei Euratom-sopimuksesta muuta johdu.

Muutosta Valtion ydinjätehuoltorahaston 53 a §:n 2 momentin ja 53 b §:n 2 momentin nojalla tekemään maksun määräämistä koskevaan päätökseen sekä 53 e §:n 4 momentin nojalla tekemään varojen palauttamista koskevaan päätökseen sekä 53 e §:n 3 momentin nojalla tekemään rahoituksen takaisinperintää koskevaan päätökseen haetaan siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Tämän lain 53 d §:n nojalla tehtyyn hankkeen rahoittamista koskevaan rahaston päätökseen sovelletaan, mitä valtionavustuslain 34 ja 35 §:ssä säädetään. Ennen oikaisuvaatimuksen ratkaisemista tai vastineen antamista valitusasiassa on rahaston pyydettyä asiassa lausunto työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Tämän lain 42 §:n, 43 §:n 2 ja 3 momentin, 44 ja 47 §:n, 49 §:n 1 momentin, 52 §:n 1—3 ja 5 momentin, 53 a §:n 2 momentin, 53 b §:n 2 momentin, 63 §:n 1 momentin 5 kohdan, 66 ja 68 §:n nojalla annettu päätös sekä 65 §:n nojalla annettu päätös, jos siinä on niin määrätty, voidaan panna valituksesta huolimatta täytäntöön.

76 §

Luvanvaraisuudesta vapautetun ilmoitusvelvollisuus ja ilman lupaa tapahtuva ydinenergian käyttö

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että toiminnasta, joka on 2 §:n 3 momentin nojalla säädetty luvasta vapaaksi, on tehtävä kirjallinen ilmoitus työ- ja elinkeinoministeriölle tai Säteilyturvakeskukselle.

Mitä tässä laissa säädetään luvanhaltijan velvollisuuksista ja viranomaisen valvonta- ja pakkokeinoista luvanhaltijaan nähden, sovelletaan myös siihen, joka toimii vastoin 8 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa tai harjoittaa 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

77 §

Maksut

Tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

78 §

Vaitiolovelvollisuus

Se, joka on tässä laissa tarkoitettuna toiminnan yhteydessä saanut 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun tietoaaineistoon sisältyviä tietoja, ei saa ilmaista niitä sivulliselle. Vaitiolovelvollisuus koskee myös tietoja 7 §:ssä tarkoitettuja turvajärjestelyjä koskevista suunnitelmista tai niiden valmistelussa syntyneestä aineistosta tai suunnitelmien nojalla laadituista asiakirjoista, jos näiden tietojen ilmaiseminen sivulliselle voi vaarantaa turvajärjestelyjen tarkoituksen.

80 §

Viranomaisen huostassa oleva aine, esine tai tietoaaineisto

Mikäli tavataan 2 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuja aineita, esineitä tai tietoaaineistoa, joille ei löydy omistajaa tai haltijaa, kuuluvat ne valtiolle.

82 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin:

- 1) 3 luvussa tarkoitettuna ennakkotiedon hakemista koskevasta menettelystä;
- 2) 4 luvussa tarkoitettuna valtioneuvoston periaatepäätöksen hakemisesta, hakemukseen liitettävistä selvityksistä ja hakemuksen käsittelystä;
- 3) 6 luvussa säädetyn mukaisesti järjestettävän ydinjätehuollon suunnittelussa ja toimeenpanossa noudatettavista menettelyistä;

4) 7 luvussa säädetyn mukaisesti järjestettävässä ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisessa noudatettavista menettelyistä;

5) Valtion ydinjätehuoltorahaston varojen lainaamisesta ja valtiovarastoon siirrosta 52 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaisesti;

6) tässä laissa tarkoitetun turvallisuuden valvomiseksi noudatettavista menettelyistä, erityisesti:

a) ydinlaitosta rakennettaessa, käyttöön otettaessa ja käytettäessä;

b) ydinmateriaalia ja ydinjätteitä haltijalta toiselle luovutettaessa;

c) ydinmateriaalia ja ydinjätteitä tuotaessa, vietäessä ja kuljetettaessa kauttakuljetus mukaan luettuna; sekä

d) toteutettaessa ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellista ydinmateriaalin valvontaa sekä muuta ydinenergian käytön valvontaa sen mukaan kuin kansainväliset sopimukset, joissa Suomi on osapuolena, edellyttävät;

7) 7 k §:ssä tarkoitetulta vastuulliselta johtajalta vaadittavasta kelpoisuudesta sekä 20 §:n

1 momentissa tarkoitetusta ydinlaitoksen käyttöorganisaatiosta; sekä

8) valvontaviranomaiselle ilmoitettavista tiedoista niissä tapauksissa, joissa ydinenergian käyttö on vapautettu luvanvaraisuudesta tai tehdään luvanvaraista toimintaa koskeva sellainen toimenpide tai muutos, johon ei tässä laissa tai sen nojalla säädetyn mukaisesti tarvitse hakea erikseen lupaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 43 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 . Tällä lailla kumotaan ydinenergianeuvottelukunnasta 12 päivänä helmikuuta annettu asetus (163/1988).

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin ydinenergian käyttöä koskeviin lupahakemuksiin sovelletaan tätä lakia.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 2008